

Iacob BURGHIU

Născut la 3 iulie 1941 în satul Zălcani, raionul Rîșcani, Republica Moldova într-o familie de țărani. După absolvirea școlii medii se înscrie la Facultatea de Fizică și Matematică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. După o jumătate de an este admis prin concurs în calitate de actor la Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, din Bălți (1958-1960). Își continuă cariera actoricească la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău (1960-1964).

Debutul în calitate de scriitor se realizează pe paginile revistei literare „Nistru”, în anul 1962, cu o serie de nuvele. Din 1967 este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Pe parcursul carierei sale de scriitor a reușit să publice trei cărți de proză și patru de versuri: „Soare în cîrjă”, „Lebăda Roșie”, „Soră Lume”. „Spre o mioară”, „Vînturisolare”, „Cifre Romane: pe lespezi de calvar”; „Rup spice duminica”.

Pe parcursul anilor 1965-1968 este regizor al Comitetului de Radio și Televiziune de pe lîngă Sovietul Miniștrilor din RSSM.

În anul 1969 absolvește Facultatea de Regie a Institutului Unional de Cinematografie din Moscova (VGIK), studioul lui Igor Talankin (1927-2010) și în același an devine regizor al studioului „Moldova-film”, ca în 1975 să fi fost titularizat membru al Uniunii Cineaștilor din Moldova. Calitățile sale de regizor și scenarist, și-au aflat împlinirea prin realizarea unei serii de filme artistice și documentare, care au beneficiat atît de notificările specialiștilor, cît și au fost remarcate de spectatori: „O singură zi”, „Colinda”, „Povîrnișul”, „Casă pentru Serafim”, „Țipătul păsării de noapte”, „Fii fericită, Iulia!”, „Paralela 47”, „Pămîntul nu uită”, „Mama”, „Surorile”, „Codrii în toamnă”, „Balada lemnului”, „Vlad Iovită” ș. a.

În filme și în creația literară eroul nostru învederează preocupări pentru transpunerea în limbaj artistic a destinelor acelora care își asumă răspunderea pentru ceea ce se petrece în jurul dînșilor, plăsmulnd personaje active, capabile să îndrepte lucrurile pe făgașul omenescului și al buneii cuviințe. Aceste calități ale creatorului nostru s-au manifestat convingător și în activitatea publică. Fiind o fire mereu gata să pună umărul atunci cînd este nevoie de ajutor, Iacob Burghiu a fost remarcat de colegii săi și recomandat pentru a le reprezenta și satisface interesele ca încadrat la Ministerului Culturii. Inițial a deținut funcția de șef al Departamentului Teatru, Muzică, Film și Arte Plastice (1989-1990). Iar în scurt timp a fost promovat, devenind prim-vice-ministru (1990-1994).

În anii 1995-1997 este director al Centrului Național de Studii Literare și Muzeografie „Mihail Kogălniceanu”. Iar în 1997 devine consilier prezidențial pe problemele culturii și cultelor.

Iacob Burghiu a fost nu numai un profesionist de înaltă clasă în sfera culturii și artelor, dar și un om experimentat în domeniul administrării și managementului cultural, capabil să rezolve problemele de ordin organizatoric și material în cadrul resortului. Înzestrat cu atare atuuri a găsit soluții în cele mai dificile situații, a știut să caute, să identifice și să pună în valoare omul potrivit pentru locul potrivit, reușind cu mijloace puține să sporească lucruri memorabile. Exemplificăm, aci, că: dumnealui a fost responsabil de reconstrucția Teatrului Național „Mihai Eminescu”; datorită intervențiilor dînsului au primit apartamente circa 200 de familii tinere ale lucrătorilor din domeniul culturii; a organizat lucrări de reparație și modernizare la Centrului Național de Studii Literare și Muzeografie „Mihail Kogălniceanu”.

A fost un om principial, care nu suferea neadevărul, dar își apăra și promova principiile cu tact, dînd dovadă de respect nu numai față de prieteni, dar și față de cei care nu-i împărtășeau convingerile. Fiind o fire diplomatică, cu intelect înnăscut, putea dialoga cu oponenții ca în cele din urmă să le cîștige respectul.

A avut în viața lui și clipe grele, dar le-a trecut bărbătește, fără mînie, fără lăcomie, fără invidie sau ranchiună, făcînd lucruri necesare pentru a ameliora orice situație gravă. Veghea și știa să descopere, și, să susțină inițiativele constructive, să promoveze idei și oameni capabili să slujească interesului obștesc, valorile naționale, promovarea artei noastre în lume.

La 28 Iunie 2013 s-au împlinit 10 ani de la trecerea în eternitate a scriitorului și cineastului Iacob BURGHIU.